

GAYBI ALLAH'TAN (CC) BAŞKA KİMSE BİLEMEZ

Elhamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn.

*Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayra halkihî
Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men
tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.*

*Emmâ ba'du fa'lemû eyyuhe'l-ihvân fe-
inne efdale'l-kitâbi kitâbullâh ve efdale'l-
hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallâhu
aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muh-
desâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle
bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ
fî'n-nâr ve bi's-senedi's-sâhihi'l-muttasili
ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme en-
nehû kâl:*

*سَتَخْرُجُ نَارٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ أَوْ بَحْرِ حَضْرَمَوْتَ قَبْلَ
يَوْمِ الْقِيَامَةِ تَحْشُرُ النَّاسَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا
تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ*

*Se-tahrucu nârun min Hadramevte ev
Bahr-i Hadramevte kable yevmi'l-kıyâmeti*

*tahşuru'n-nâse. Kâlû: Yâ Resûlallah fe-mâ te'murunâ? Kâle: Aleyküm bi'ş-Şâmi.*¹

Sadaka Resûlullah fî-mâ kâl, ev kemâ kâl.

Muhterem ve aziz müslüman kardeşlerim!

Râmûzü'l-ehâdîs isimli hadis kitabından Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumaya devam edeceğiz. Dersimize başlamazdan önce evvelen ve bizzât Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ruhu için, sonra cümle enbiyânın, asfiyânın, evliyânın, Peygamber Efendimiz'in ashâbının, etbânının, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtezâ'dan Hocamız Mehmed Zahid-i Bursevî hazretlerine kadar güzzerân eylemiş sâdât ve meşâyihimiz ve hulefâsının ve eserin müellifi Gümüşhâneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi hazretlerinin, eserin içindeki hadîs-i şerîflerin bize kadar ulaşmasında emeği geçmiş olan ulemânın ve ruvâtın ruhları için ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu mescide teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin, cümlemizin,

¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 297, r. 7.

cümle geçmişlerinin ruhları için bir *Fâtiha*, üç *İhlas-ı Şerîf* hediye edelim.

İbn Ömer *radıyallahu anh'ten* rivayet edildiğine göre Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, *eşrât-ı saatten*, kıyamet alâmetlerinden olan bazı şeyleri bize bildirmek üzere şöyle buyurmuş;

Se-tahrucu nârun min Hadramevt. “Hadramevt denilen yerden bir ateş çıkacak.” *Ev Bahr-i Hadramevt.* “Yahut Hadramevt denizinden bir ateş çıkacak.”

Ne zaman?

Kable yevmi'l-kıyâmeti. “Kıyamet gününde evvel.” Yani dünyanın sonu ve kıyamet başlamazdan önceki zamanda.

Tahşuru'n-nâse. “İnsanları önüne katacak, biriktirecek, toplayacak...” *Kâlû: Yâ Resûlallah fe mâ te'murunâ?* “Yâ Resûlallah! Bize o zaman ne tavsiye edersin, o zamana biz de çıkarsak Ümmet-i Muhammed olarak ne yapmamız lazım? Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki;

Aleyküm bi'ş-Şâm. “Size Şam tarafını tavsiye ederim.”

Başına ‘sin’ harfi getirilmiş. *Muzâri fiilin* başına ‘sin’ harfi getirildi mi istikbal, yakın istikbal olur. İstikbale ait bir takım hususları anlatan hadîs-i şerîfler sıralamış; bu hadîs-i şerîfler bir-iki sayfa böyle devam ediyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kendi zamanından sonra olacak bir takım hadiseleri önceden haber veriyor.

Nasıl haber veriyor?

Allahu Teâlâ hazretlerinin hak resûlü olduğu için haber veriyor. Yoksa;

a. **Gaybı Allah’tan (cc) Başka Kimse Bilemez**

لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

*Lâ ya’lemu’l-ğaybe illallah.*² “Gaybı Allah’tan başka kimse bilmez.” ama Allahu Teâlâ hazretleri bildirirse bilir. Allahu Teâlâ hazretleri evveli âhiri, olmuşu olacağı; her şeyi bildiği, ilmi her şeyi ihata etmiş olduğu için dilediğine de dilediği kadarını ihsan eder.

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

*Ve lâ yuhîtûne bi-şey'in min ilmihî illâ bi-mâ şâe.*³ “Allahu Teâlâ hazretlerinin ilmini, ancak O'nun dilediği kadarını nasibi olanlar alırlar, bilirler.” Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz böyle istikbale ait şeylerden bahsetmiştir. Bunun misâli hadîs-i şerîflerde çoktur. Bahsettiği şeyler çıkmıştır. Bir kısmı çıkmıştır, bir kısmı çıkacaktır.

Mesela buyurmuş ki: İstanbul feth olunacak. O zaman İstanbul neresi, Medine neresi. O zaman Medine'de o sözlerin söylendiği sıralarda daha Şam bile müslümanların elinde değil. Hatta Tebük bile hudut kasabası oluyor, Bizans askerleri oraya kadar geliyorlardı.

Bir keresinde ashâb-ı kirâm toplanmışlar da Tebük'e kadar sefer yapmışlar. Yani daha Ürdün'ün hududuna kadar olan yerler müslümanların elinde, öbür tarafı bizanslıların elinde. Ürdün ele geçecek, Suriye ele geçecek, Anadolu ele geçecek, taa İstanbul ele geçecek... O zamandan diyor ki;

³ 2/Bakara, 255.⁴ 14/İbrahim, 7.

“İstanbul muhakkak feth olunacaktır. Muhakkak ve muhakkak feth olunacaktır.” *Nûn-u tekid-i sakîle* ile, başına da *lâm-ı te’kid* getirerek söylüyor ki Arapça diline vâkıf olanların malumudur. Bu çok katî bir ifade. Resûlullah Efendimiz muhakkak ve muhakkak böyle olacak diye çok kesin olarak bildiriyor ve hakikaten de İstanbul fethedildi.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, “İstanbul’u fetheden komutan ne iyi bir komutandır. İstanbul fetheden ordu ne iyi bir ordudur.” diye methetti.

O şerefe kim erdi?

Fatih Sultan Mehmed Han *aleyhi’r-rahmeti ve’l-ğufrân* hazretleri erdi.

Şimdi bu beldenin içinde şu anda şu dersi verebiliyorsak bu iş o gazilerin himmetleri ile oldu. Onlar çarpıştılar, karadan, denizden muhasara ettiler, Allah yolunda uğraştılar, inci gibi olan şu memleketi, şu şehri bize nasip ettiler. Biz onlara nasıl teşekkür etsek azdır. Çünkü insanlara teşekkür etmeyen Hâlık’a teşekkür etmesini bilmez. Allahu Teâlâ hazret-

leri insanların da yaptıkları iyiliklere karşı insanın teşekkür etmesini istiyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bunu tavsiye ediyor. Bir insan sana bir bardak su getirince teşekkür edeceksin çünkü mecbur değil. Havlunu tutuverse teşekkür edeceksin, pa-bucunun çevirirse teşekkür edeceksin veyahut bir dua edeceksin. Bir minnettarlığını belli edeceksin. Yani o, onu sırf seni sevdiğinden veyahut da Allah'ın dinini sevdiğinden, âdaba, erkâna bağlı olduğundan, âhîret sevabı olduğu için yapıyor. Yoksa insanları kamçılarsan, dövsen sövsen, yapamazsın, yaptırılmazsın, herkesin bir haysiyeti vardır.

Mehmed Akif, “Kocakarı ile Ömer Hikâyesi” diye bir hikaye naklederler, sahih kitaplardan almış nazma çekmiş. Orada diyor ki; Hz. Ömer bizzat kendisi ama ihtiyar kadına diyor ki;

“Sen madem bu kadar açlık, sıkıntı çekiyorsun, madem böyle yetimlerin aç susuz kalmışlar, evde günlerce yemek yiyememişler. Halife Ömer'e gitseydin de ben muhtacım deseydin. O sana un, ekmek malzemesi, yağ bir şeyler verirdi.”

“Ömer de kim? Benim babam ondan kerîm adamdı.” diye cevap veriyor. Ömer’de kim oluyor? Benim babam ondan daha asil, daha cömert bir kimseydi, diye cevap veriyor.

Bunu belki Mehmed Akif kendisi Türkçe böyle şey yapmış ama zorla olmaz. Herkes Allah’tan ecir beklediği için bir kimseyi sever, hürmet eder; yoksa başka bir sebepten değil. Onun için iyilik yapan kimseye muhakkak iyiliğine karşı bir mukabelede bulunmak lazım. Gücün yeterse, hediye vermişse sen de hediye ver, o yardım etmişse sen de ona güzel bir şey yap, bir jestte bulun; ona gücün yetmezse bir hayır dua et. Benim elimden başka ne gelir, âciz nâçiz fakir bir kimseyim, yoksulum, güçsüzüm; ee senin de duan var. “Kiminin parası, kimisinin duası.” derler sen de ona dua edersin. Yani iyiliğe şükür, iyi bir duruma şükür, bir nimete şükür, çok güzel şeydir.

Nimete şükür dinin yarısıdır. “Bu dinin, İslâm’ın yarısı sabırdır, yarısı şükürdür.” buyurulmuş. Sabır ve şükür denilen huylar çok önemli olduğu için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz böyle buyurmuş.

Yarısı şükürdür, yarısı sabırdır. Yani nimet verirse Allah'a karşı şükredeceksin ama aradaki vasıtaları da yine teşekkürle yâd edeceksin, yani Allah göndermiştir. Biri çıkartıp sana on bin lira para verse, Allah ona ilham etmiştir, o göndermiştir ama ona da teşekkür etmen gerekir. Onu vasıta kılmış, ona da teşekkür etmen gerekir, ona da hayır dua etmen gerekir.

Bir nimetin kadrini bilirse bir insan, şükrederse ne olur?

b. Şükretmenin Önemi

Âyet-i kerîmede buyuruluyor ki;

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ

Le in şekertüm le ezîdenneküm. “Eğer siz verilen nimetlere, lezzetlere, ihsanlara, atiyelere, bağışlara, ikramlara şükrederseniz...”
Le ezîdenneküm. “Mutlaka, muhakkak ve muhakkak ben de o nimeti arttırırım.” Onun için nimete şükürde nimetin artması vardır; şükrettin mi nimet artar, bollaşır.

*Ve le in kefertüm inne azabî le şedîd.*⁴

“Küfrân-ı nimette bulunursanız, nimete şükretmezseniz, iyiliğin kadr ü kıymetini bilmezseniz, o nimet elden kaçar.” Bu bir mânevî ilahî kaidedir. Bunu bilin, Allah’ın nimetini, verdiği izzetleri, nimetleri, lezzetleri düşünün.

Nimetler o kadar çoktur ki, Şeyh Sa’dî Şîrâzî diyor ki; Bir insan bir nefes içine çekti mi, ‘oohhh’ nefes aldı, hayatı bir nefeslik daha uzar; ‘hohh’ nefesi geri verdi mi içi rahatlar. Demek ki bir nefes alışverişte bile iki tane nimet vardır. Bir hayatın uzaması, bir insanın içinin ferahlaması. Nefesi alamasan çatlarsın, veremezsen çatlarsın. Hatta, hiç tahmin etmezsiniz, mesela şu burnunuzun içi ıslak olmasa da kuruyurse sıkıntıdan çok zahmet çekersiniz.

Dudağınız kuruyurse ne oluyor?

Şöyle ıslata ıslata bir hal oluyorsunuz, sıcakta dudağım kurudu, diyorsunuz.

⁴ 14/İbrahim, 7.

Demek ki dudağın ıslaklığı bile, burnun içinin ıslaklığı bile bir nimet. Fazla ıslak olsa o zamanda sıkıntı duyarsınız, nezle oldum dersiniz, bir sıkıntı olur.

Hatta daha nimetin ne kadar yaygın olduğunu belirtmek bakımından misal olsun diye söyleyeyim. Bir insanın yüz numaraya girip de hemen çar çabuk yüz numarada işini görüp çıkabilmesi bir nimettir. Yaşlılara, bir prostat hastası olanlara sorun bakalım... Giriyorlar saatlerce uğraş uğraş uğraş, ne ızdıraplar, ne ağrılar sızılar çekiyorlar. Onun için o bile bir nimettir. Nimetin kadrini bilmek lazım, nimetin kadri bilinirse artar.

İşte bütün bunları şuradan açtık; Peygamber Efendimiz İstanbul'un fethini methetmiş, İstanbul'u fetheden komutana da bizim şükran borcu duymamız, dualarımızda hayır dua etmemiz lazım. İnsan İstanbul'da bulunup da dua ederse, Fatih Sultan Mehmed'e, onun ordusundaki gazilere, o mübarek zatlara da dua etmeli. Onların sayesinde şu sorun içinde bulunuyoruz. Allah rahmet eylesin, diyivermeli. Bu muhakkak kadirşinaslığın bir gereğidir.

Demek ki Peygamber Efendimiz önceden haber veriyor, önceden haber verdiği çıkıyor.

Peki Kur'an'da da böyle şeyler var mı?

Kur'ân-ı Kerîm'de çok... Kur'ân-ı Kerîm'de kıyamete ait çeşitli tasvirler vardır. Sonra meşhur Ebû Bekr-i Sıddîk *radiyallahu anh*'ın, Romalıların galip geleceğine dâir bir iddialaşması var. Kur'ân-ı Kerîm'de Rûm sûresi var. Romalılar İranlılara o zaman mağlup olmuşlar, ondan sonra onlar, [Romalılar] galip gelecek. [Romalılar] mağlup olunca müşrikler sevinmişler.

Nereden nereye, insanlar ne kadar acayip. O zaman İranlılar ateşe tapıyor, Bizanslılar da Allah'a inanıyor ama Hıristiyan tabii. Bozuk bir inancı var ama Allah'a inanıyor, ehl-i kitap; ötekiler ateşperest, berikiler ehl-i kitap. İranlılar, Bizanslıları yenince Mekke'nin müşrikleri bayram yapmışlar.

Neden?

Onlar da müşrik biz de müşrikiz. O müşrikler nasıl o ehl-i kitabı yendiyse, biz de burada sizleri yeneceğiz. Oradan Peygamber

Efendimiz'in ashabını yeneceklerini çıkartıyorlar; biz de sizi yeneceğiz diye düşünmüşler, sevinmişler. O zaman âyet-i kerîme iniyor;

غَلَبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ
سَيَغْلِبُونَ

Ğulibeti'r-rûm... “Rumlar yani Romalılar-Bizanslılar bir savaşta mağlup oldular ama...” *Ve hum min ba'di ğalebihim seyağ-libûn.*⁵ “Onlar bu mağlubiyetten sonra galip gelecekler, galip gelenler mağlup olacaklar, iş tersine dönecek.” diye âyet-i kerîme nâzil olmuş.

[Âyet] nâzil olunca Ebû Bekr-i Sıddîk, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in has sahabesi, malını canını onun yoluna vermiş olan, bizim de Efendimiz, silsilemizin başı Ebû Bekr-i Sıddîk *radiyallahu anh, ef-dalu'l-halâyık*, peygamberlerden sonra mahlukatın en üstünü, çok yüksek mertebeli ve Aşere-i Mübeşşere'nin başı, halife-i Resûlul-

⁵ 30/Rum, 2-3.

lah, yâr-ı gârı, Peygamber Efendimiz'in mağarada arkadaşı, kızını Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e vermiş bir insan. Hâsılı işte müşriklerle iddiaya giriyor, diyor ki;

“Siz boşuna seviniyorsunuz, Bizanslılar onları [bir sene içinde] yenecek.” Ve Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e gelip söylüyor, diyor ki;

Ben ayet-i kerîmeye dayanarak böyle bir iddiaya girdim.

Ne kadar iddiaya girdin?

On devesine iddiaya girdim. Peygamber Efendimiz;

“Müddeti arttır develeri de yüze çıkar.” diyor. Bir sene içerisinde bu öbür taraf yenecek değil de müddeti biraz çoğalt. Şu kadar sene içerisinde de ve develeri de yüz deveye çıkart diyor. O da geliyor o iddialaştığı adama diyor ki;

Müddeti biraz uzatalım develeri de arttıralım.

Arttırıyorlar ve sonunda Bizanslılar hakikaten âyet-i kerîmede bildirildiği üzere galip geliyorlar.

Demek ki gerek Kur'an ayetlerinde, gerek Resûlullah'ın hadîs-i şerîflerinde olacak şeylere dair bilgiler var.

Neden?

Allah biliyor da Resûlüne bildiriyor o da bize bildirmiş. "Kıyamete yakın bir zamanda Hadramut'ta -Hadramut Yemen'e bağlı bir beldedir. Yemen tarafında, Arap Yarımadası'nın güneyinde bir beldedir.- bir ateş çıkacaktır ve bu ateş insanları önüne katacak, durdukları yerde duracak, gittikleri yerde peşinden gidecek, takip edecek."

Hakikaten ateş de olabilir, fitne mânasına da gelir, diyorlar. Yani bir fitne nasıl ateş gibi yakıp, kasar kavurursa bir cemiyeti-toplulukları, o mânaya da gelebilir diyorlar. Böyle bir ateş çıkacak, bu kıyametin alametlerinden birisi olacak. Yani böyle bir ateş çıkacağını bilmek ve o zaman Şam'a doğru gitmenin Pey-

gamber Efendimiz tarafından tavsiye edildiğini bilmek yetiyor, fazla izahata lüzum yok, istikbale ait bir şey.

Öbür hadîs-i şerîfe geçtim.

سَتَشْرَبُ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي الْخَمْرَ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ
اسْمِهَا يَكُونُ عَلَى شُرْبِهَا

*Se-teşrabu ümmetî min ba'dî el-hamra yüsemmûneha bi ğayri'smihâ yekûnu alâ şur-bihâ.*⁶

Se-teşrabu ümmetî min ba'dî el-hamra. “Benden sonra benim ümmetim içkiyi içecekler...” *Yüsemmûnehâ bi ğayri'smihâ.* “Ama adını başka isim koyacaklar, içki demeyecekler.” İçecekler de başka ad koyacaklar. *Yekûnu avnuhum ala şurbiha ümarâehüm.* “Bunların içilmesine yardımcı, başlarındaki adamlar-başbuğlar olacak...” onlar yardım edecekler.

Şimdi bunu izah edelim. Bu hadîs-i şerîf de istikbale ait bir hadîs-i şerîftir. Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş.

⁶ Gümüştânevî, *Râmûz*, 297, r. 8.

c. İçkinin Haram Olması

Peygamber Efendimiz zamanında mâlum ilk önce içki hakkında bir hüküm yoktu. Sonra içki hakkında bir âyet-i kerîme geldi. Ondan sonra bir âyet-i kerîme daha geldi. Ondan sonra bir âyet-i kerîme daha geldi, içki yasaklandı. İçkiler sokaklara döküldü. Medine'nin sokaklarından-kenarlarından o kadar içkiler aktı gitti. Ashâb-ı kirâm içki içmez oldular.

Neden?

İçki içince akıl gidiyor, akıl gidince de insan kavga ediyor, sövüyor, dövüyor; hırsızlık, arsızlık edepsizlik yapıyor, herkese rezil rüsva oluyor; bir içki bir yuvayı söndürüyor, alıştı mı da insan müptelası oluyor, yakasını bırakamıyor; içkinin kötülüğünü biliyor ama içkiden vazgeçemiyor. Onun için içki yasak.

Nasıl yasak, İslâm dini içkiyi nasıl yasak etmiş?

İçki haramdır, içkiyi imal etmek, taşımak, imal ettirmek, sunmak yasaktır. Ben içmiyorum ama sunuveriyorum-takdim ediyorum... Sundurmak, başkasına sundurmak-sakilik etmek, emretmek yasaktır.

Hâsılı, Allahu Teâlâ hazretleri içkiyi yapılmasından içilmesine kadar kimin eli değmişse, ona yardımcı olmuşsa yasaklıyor. Böyle şey yapılmasın diye içkinin hem kendisi yasak hem de onun içilebilmesi için yapılabilecek her türlü şey yasaklanmış ve Allahu Teâlâ hazretleri lanet ediyor, melundur diyor. İçkiyi içen de, sıktıran da, içirten de, taşıyan da vesaire de hepsi melundur, diye *Râmûz* hadislerinde geçer.⁷

Şimdi içkinin hangisi haram hangisi helal? Acaba şarap haram da bira helal mi? Rakı haram da votka helal mi? Yani böyle bir soru bahis konusu olursa, dinimizde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bunu gayet güzel açıklamış, buyuruyor ki;

كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ

Küllü müsirin hamrun. “İnsana sarhoşluk veren her şey içkidir ve hepsi haramdır.” Neyi içtiğin zaman başını tutuyor da sersemletiyor, seni sarhoş ediyorsa, adı ne olursa olsun; ister

⁷ Gümüshânevî, *Râmûz*, 11, r. 2; 347, r. 9.

hurmadan yapılsın, ister üzümünden yapılsın, ister arpadan yapılsın, ister daha bildiğimiz bilmediğimiz başka tabii veya sentetik maddeden yapılsın; nereden yapılsa yapılsın bir şey içince sarhoşluk verdi mi haramdır. Kafaya sarhoşluk veriyorsa o içkidir. Kaide böyle. Onun için, efendim şunun adı böyle, bunun adı böyle demenin hiç kaçamak tarafı yok. Bir de;

مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ

*Mâ eskere kesîruhû ve kalîluhû harâmun.*⁸

“Bir şeyin, bir maddenin çoğu sarhoş ediyorsa, ben sarhoş etmeyecek kadar az içiyorum demekle olmaz; azı da haramdır, çoğu da haramdır.”

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz diyor ki; İnsanlar nefislerine uyacaklar. Benden sonra, benim hayatımdan sonra bozulacak cemiyet de, insanlar içki içmeye yine başlayacaklar. Dinimiz yasak etti içkiyi ama yine başlayacaklar. *Yüsemînehâ bi-ğayri'smihâ.* “Yalnız adını değiştirecekler, başka isim verecekler, içecekler.” Efendim bu içki değil, bu

⁸ Ahmed b. Hanbel, 9/465 (5650).

bira, bu bilmem Őu, bu bilmem ne, bir başka ad söyleyecekler onu yine içecekler. “Ve buna yardımcılar, baŐtaki başbuğlar; bu iÇi yapmaları için onlara yardım edecek emirleri, baŐkanları, idarecileri olacak.” diye Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bunu beyan buyurmuş. Demek ki adı ne olursa imememiz ve bu işin içilmesine kolaylık gstermememiz lazım geliyor.

d. Her Anımızda Besmele ekmeleyiz

سِترٌ بَيْنَ أَعْيُنِ الْجِنِّ وَبَيْنَ عَوْرَاتِ بَنِي آدَمَ إِذَا وَضَعَ
أَحَدُهُمْ ثَوْبَهُ أَنْ يَقُولَ: بِسْمِ اللَّهِ

*Sitrn beyne a'yuni'l-cinni ve beyne avrti ben ödeme iz veda'a ehadhm sebh en yekle bismillah.*⁹ Eb Said el-Hudr *radiyallahu anh'ten* rivayet edilmiŐ bir hadîs-i Şerîf okuduk. Bu hadîs-i Őerfte Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bize, soyunduğumuz zaman *Bismillah* demeyi, Allah'ın adını anmamızı tavsiye ediyor ve buyuruyor ki; “Bu söz cinlerin gözleri ile demoĐlunun ıplak

⁹ Gümüşhânevî, *Rmz*, 297, r. 9.

açık yerleri arasında perdedir. Bir kimse elbisesini çıkarttığı zaman *Bismillah* demesi perde olur, cinler onu göremez.”

Malum çevremizde bir görünen varlıklar var bir de göremediğimiz varlıklar vardır. Bu göremediğimiz varlıklardan birisi de cinlerdir. Bir insanoğulları var bir de cinler var. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hem insanlara hem cinlere peygamber gönderildi. Cinlerin varlığına dair âyet-i kerîmeler var. Hatta Kur’ân-ı Kerîm’de *Suretü’l-cin*, Cin Suresi var. Cinlerden bir grubun gelip Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in Kur’an’ını dinlediğini ve kavmine gidip de biz Musa *aleyhisselam*’dan sonra indirilmiş bazı vahiyler-bazı ayetler duyduk diye; böyle o Kur’an ayetleri anlattıklarını Kur’ân-ı Kerîm’in ayetleri bize bildiriyor.

Demek ki o cinler bazen insanlara da zarar verirler. Hani cin çarpar diyoruz ya; adamın ağzı eğilir, çocuğa bir hal gelir, baygınlık gibi acayip şeyler olur. İşte onlar cinlerin tesiri oluyor. Hatta ruh çağırma dedikleri şeyler cinlerin oyunları. Etrafıma birkaç arkadaş aldılar

fakülteye gittim, Edebiyat fakültesine. Hakikaten bir seansa katıldık. Bir cin çağırma, ruh çağırma toplantısına katıldık. İşte bilmem masa kıpırdadı, ayağı havaya kalktı, şöyle oldu, böyle oldu diyor.

Ruhlar ulvî varlıklardır, insanların oyuncacığ olmaz. O ruh çağırın insanlar cinlerin oyuncacığ oluyor. Cinler onlarla oyun oynuyor, yani yapılan şey cinlerin oyunu. Hocamız bize bunu böyle ifade etmişti.

Hâsılı cinler bazen âdemoğluna böyle çeşitli şekillerde musallat olurlar, âdemoğullarına karışırlar. Ona cin karışmak denilir. Hatta âdemoğullarından evlenenler de olur. Hatta bir kimse hanımıyla evlilik münasebetinde bulunduğu zaman besmele çekmezse iştirak edenleri olur, deniliyor. İşte bunlara karşı *Bismillah* demek, bir perde oluyor, örtü oluyor; bu mânevî bir husus.

Demek ki besmeleyi zaten hiçbir yerde terk etmeyeceğiz.

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمَلَةِ فَهُوَ أَقْطَعُ

Küllü emrin zî bâlin lem yub'de' bi-besmeleti fe-hüve akda'u. Başka rivayetler de var. “Bir iş insan besmelesiz başlarsa, o güdük kalır, o işin sonu gelmez, hayrı bereketi olmaz.” Onun için;

Allah adın zikredelim evvelâ,

Vâcib oldur cümle işte her kulâ.

Bir işe başlarken muhakkak Allah'ın adını analım, besmele ile başlayalım. Bir işe besmeleyle başlanırsa o işin sonu hayır gelir. Çocuğunuzu besmele ile hocaya götürün, besmele ile mektebe başlatın, besmele ile bir işe girişin.

Allah adı olsa bir[her] işin önü,

Herkiz ebter olmaya ânın sonu.

Allah adı ile başlanan işin sonunda hayır bereket gelir. Bazen biz kendi hayatımızda görüyoruz, görenlerin kitaplarında rivayetlerini okuyoruz. İnsan cahil... Geçen gün Gümüşhânevî hazretlerinin hayatını okurken okudum. Cahil bir müridine demiş ki;

“Git falanca yerde konuş.” Mürid de sâdık bir mürid.

“Baş üstüne!” demiş gitmiş. Ama diyor ki;

“Ben cahil kimseyim, o topluluğa gidip de ne konuşacağım, ne söyleyebilirim? İlmim yok ki! Fakat [şeyhim] ‘Git konuş.’ dedi ya, besmeleyi çektim konuşmaya başladım. Bir de baktım, kendime dikkat ettim, ses bile benim sesim değil. Anladım ki mürşidim benim ağızımdan konuşuyor; ben sanki bir hoparlörüm. Bir hoparlör gibi adeta.”

Demek ki Allah’ın adıyla olursa, Allahu Teâlâ hazretleri böyle bildiğimiz bilmediğimiz kolaylıklar verir.

Soyunduğu zamanda müslümanın edep kaidesi nedir?

Besmele çekmesi.

İnsan elbisesini giyer, değiştirir, banyoya girer, yıkanması icap eder. Demek ki *Bismillah* diyecek ki, şeytanların zararı olmasın.

Diğer hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

سَتُصَالِحُونَ الرُّومَ صُلْحًا أَمِنَّا أَنْتُمْ وَهُمْ عَدُوٌّ مِنْ
 وَرَائِهِمْ وَتَغْنَمُونَ ثُمَّ تَنْزِلُونَ بِمَرْجٍ ذِي تُلُولٍ فَيَقُومُ
 رَجُلٌ مِنَ الرُّومِ فَيَرْفَعُ الصَّلِيبَ وَيَقُولُ: غَلَبَ
 الصَّلِيبُ فَيَقُومُ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَقْتُلُهُ
 فَيَغْدِرُ الْقَوْمُ وَتَكُونُ الْمَلَا حِمُ فَيَجْمَعُوا لَكُمْ
 فَيَأْتُونَكُمْ فِي ثَمَانِينَ غَايَةً مَعَ كُلِّ غَايَةٍ عَشْرَةُ أَلْفٍ

*Se-tusâlihune'r-rûme sulhan âminen en-
 tûm ve hûm adûv min-verâihim ve tağnemûne
 sümme tenzilûne bi mercin zi telûl, fe-
 yekûmu raculün mine'r-rûmi fe-yerfa'u's-
 salîbe ve yekûlu ğalebe's-salîbu fe-yekûmu
 ileyhi raculün mine'l-müslimîne fe-yaktuluhû
 fe-yağdiru'l-kavmu ve tekûne'l-melâhimu fe-
 yecma'û leküm fe-ye'tûneküm fi-semanîne
 ğâyeten me'a külli ğâyetin aşeratü âlâfin.* ¹⁰

*Se-tusâlihune'r-rûme sulhan âminen en-
 tûm ve hûm adûv min-verâihim. “Siz Romalı-
 larla-Rumlarla emniyetli bir sulh yapacaksınız.*

¹⁰ Gümüşhânevî, Râmûz, 298, r. 1.

nız.” Bu da kıyamete ait bir alâmet, çünkü başına *sin* harfini getirmiş; *Setusâlihune*. “İlerde yapacaksınız.” O zaman Peygamber Efendimiz Ümmet-i Muhammed’e bildiriyor, diyor ki; “Ey Ümmet-i Muhammed, ey benim ümmetim siz yapacaksınız.”

Ne yapacaksınız, kimlerle?

Rumlarla.

Arap dilinde Rum demek; *tâifetün kesîretün mine’l-kefereti*. Araplar kâfirlerden mürekkep olan geniş topluluklara Rum derler. Yani Rum dediğimiz Arap Yarımadası’ndan yukarı, Anadolu’dan şimâl-i garbi-her tarafı kastedilir, yoksa ille belli bir bölgenin küçük bir halkı kastedilmez. “Onlarla sulh yapacaksınız.”

Fe teğirrûne. “Siz aldanacaksınız.” Bir başka rivayet var, *fe-teğuzzûne*. “Gaza edeceksiniz.” mânasına. Her iki rivayete göre de manasını söyledik. Siz öyle yapacaksınız.

Ve hüm adüvvün min verâihim. “Onlar bu sulhun arkasından yine düşmanlıklarına devam edecekler.” *Fe-teslemûne ve tağnemûne*. “Siz

kendinizi emniyette hissedeceksiniz ve bu serbest vakitten faydalanacaksınız, bu vakti ganimet bileceksiniz.” *Sümme tenzilûne bi mercin zi telûl.* “Sonra yüksek tepeleri olan bir çayıra ineceksiniz.” Siz onlarla sulh yaptınız, antlaşma yaptınız; gizli gizli onlar düşmanlığı içlerinden sürdürüyorlar siz farkında değilsiniz. Beraberce gazâ ettiniz onlarla, veyahut onların o sulhuna aldandınız, mânasına kelime geçiyor, neyse. Beraberce tepecikleri olan bir ovaya geleceksiniz.

Fe-yekûmu raculün mine’r-rumi. “Rumlardan yani, o kâfirlerden bir adam kalkacak.” *Fe-yerfa’u’s-salîbe ve yekûlu ğalebe’s-salîbu.* “O adam haçı kaldıracak ve diyecek ki; Hıristiyanlar galip geldi...” Bunun üzerine;

Fe-yekûmu ileyhi raculün mine’l-müslimîn. “Müslümanlardan bir adam onun yanından kalkacak...” *Fe-yaktuluhû.* “Ve onu öldürecek.” Sen misin öyle diyen; vuracak öldürecek, yani gayret-i dînîyesine dokunduğu için onu öldürecek.

Fe-yağdiru’l-kavm, “O topluluk bu sefer sulhu bozacaklar.” *Ve tekûnu’l-melâhimu.* “Büyük bir meydan kavgası-savaşı, kan dökücü

bir şey olacak...” *Fe-yecma’û leküm.* “Onlar size karşı toplanacaklar...” *Fe-ye’tûne fi-se-manîne ğâyeten.* “Yetmiş bayrak altında yani bayraklarla gelecekler...” *Me’a külli ğayetin aşeratü âlâfin.* “Her bayrağın altında on bin kişi bulunacak, böylece size karşı gelecekler.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bu da ilerde olacak kıyamete ait bir savaş. Arkasını şey yapmamış, şerhte diyor ki;

Fe-yaktetilûne. “Savaş edecekler.” *Fe-yukrimullahu tilke’l bi’ş-şehâdeti.* Savaş ederken müslümanlardan o topluluğa Allah şahadeti nasip edecek. Demek ki onlar kalabalık geldikleri için müslümanlar orada şehit olacaklar, o da şerhte açıklanıyor.

İstikbale ait diğer bir hadîsi şerîf.

سَتَطَّلُعُ عَلَيْكُمْ رَايَاتُ سُودٍ مِنْ قِبَلِ خُرَاسَانَ
فَأَتُّوَهَا وَلَوْ حَبْوًا عَلَى الثَّلَجِ فَإِنَّهُ خَلِيفَةُ اللَّهِ
الْمَهْدِيُّ

*Se-tetlu'u aleyküm râyâtün sûdun min kibli Hurasâne fe'tûha velev habven ale'sselci, fe-innehû halîfetullahi'l-Mehdiyyü.*¹¹

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz, Mehdi ile ilgili bir bilgi veriyor.

e. Mehdi İle İlgili Hadisler

“Size Horasan tarafından siyah bayraklar çıkıp gelecek. Eğer onları görürseniz onlara katılın, buzun üstünde de olsanız, emekleyerek de gidiyor olsanız yine onlara katılın. Çünkü o Allah'ın halifesi olan Mehdi'dir.”

Malum, kıyamet alametlerinden birisi de Mehdi'nin çıkmasıdır. İşte bu Mehdi Horasan taraflarından çıkacak, siyah bayrakları olacak ve ona insanların-müslümanların tâbî olması gerekecek diye hadîs-i şerîflerde anlatılmış. Bunu da kıyamete ait alametlerden birisi olarak kısaca geçiyoruz. Horasan, mâlum İran'ın şimal-i şarkîsi yani kuzeydoğu tarafındaki bir mıntıka; oradan çıkacak. Mehdî Resûllullah'ın

¹¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 2.

soyundan-sülalesinden olacak, O'nun adını taşıyacak. Babası O'nun babasının adını taşıyacak.

سَتُفْتَحُ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا حَتَّىٰ تَنْجِدُوا بُيُوتَكُمْ كَمَا
تَنْجِدُ الْكَعْبَةَ فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرٌ مِنْ يَوْمِئِذٍ

*Se-tüftehu aleykümü'd-dünyâ hattâ tüneccidû buyûtekum kemâ tüneccidû'l-ka'betü fe-entümü'l-yevme hayrun min yevmi izin.*¹²

“Size dünya açılacak, fetholunacak.”

Resûlullah Efendimiz bunu ne zaman söylüyor?

Ashab-ı kiramın yoksulluk çektikleri, üzerlerine örtecek elbiseleri olmadığı zaman. Hatta bir tanesi vefat etmiş-şehid olmuş da, mezara koyuyorlar. Örtüyü yukarı doğru çekerlerse ayakları açılıyor, aşağı doğru çekerlerse başı açılıyor. Yani yoksulluk, bir kıtlık-sıkıntı yılı oluyor. Hurmaları beraber yığıyorlar, tekrar taksim ediyorlar. Bir hurmayı, bir se-

¹² Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 3.

fere gittikleri zaman, birisi ağzından çıkartıyor, biraz o emiyor biraz ötekisi emiyor. Açlık çok zor şey.

Böyle sıkıntılı zamanlarda Peygamber Efendimiz, o zamandan diyor ki; “Size dünya fetholunacak, açılacak.” Yani dünyevî imkanlar, maddî imkanlarınız artacak.

O zaman ne yapacaksınız?

“Siz evlerinizi Kâbe’yi süsler gibi süsleyeceksiniz.” Böyle süslü-ziynetli duvar kağıtları, mobilyalar, eşyalar, tablolar, biblolar derken; süsleyecek, her tarafı ziynetleyeceksiniz ama makbul değil.

Fe-entümü’l-yevme hayrun min yevmi izin. Resûlullah Efendimiz, “Şu günkü, şu fakru zarûret içerisindeki haliniz o zamanki halinizden çok daha hayırlı.” diyor.

Dünya insanı aldatır. Dünyanın süsü, ziyneti insanı aldatır da Allah’ın yolundan alıko-yarsa hiç kıymeti yok, başına çalınsın. Dünya, dünyalık, maddî imkân, para pul Allah yolunda bir kıymet ifade eder.

نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ

Ni'me'l-mâlu's-salihu li'r-raculi's-salih.

“Hayırlı, salih bir insana helal-salih bir mal ne kadar güzel yakışıır.”

Neden?

O mal ile hayır işler! O mal ile hayır ü hasenât yapar, çeşme, han, hamam yapar, fakirlere yardım eder. O parayı müslümanların hayırına-cihada sarf eder. Ama para şerli bir insanın eline geçti mi, ham bir insanın eline geçti mi, ehl-i dünya ve gafil bir kimsenin eline geçti mi o da evinin süsünü-ziynetini artırır.

Eve yatırılan, evi süslemeye yatırılan paradan hiçbir sevap-hasene yok, diye yazıyor kitaplar. Yani evin, böyle kat kat binaların yapılması, binaların yapımına paranın pulun yatırılması, taşa toprağa yatırılması bizim dinimizde hoş görülmemiş. Hatta Peygamber *salallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in bir keresinde, ashâb-ı kirâmdan, bir zât yanına gelmiş; *Essalamu aleyke ya Resûlallah* diye selam veriyor da Efendimiz selamını almıyor. Halbuki bizim dinimizin ahkamına göre, bir kimse se-

lam verirse selâmı almak gerekir. Selâm vermesi sünnet, alması farzdır yani çok önemli oluyor, muhakkak yapmak lazım. Peygamber Efendimiz selâmı almamış.

O sahabi anlamış ki Resûlullah kızdı, bana kırgın. Etraftaki kimselerden;

“Resûlullah benim selâmımı almadı, acaba mübareğin gönlünü kıracak ne yaptım ki? diye soruşturuyor. Bir tanesi sorulduğu zaman diyor ki;

“Bilemem ama bir keresinde mescidde duruyorduk, şöyle bir doğruldu baktı, bir evin ikinci katı çıkmış. ‘Şu ikinci kat çıkılan ev kimin evi?’ demiş. demişler ki; ‘Filanca sahabenin -o selam veren şahıs- evi.’ Belki ondan selamını almamıştır.”

O zât-ı muhterem de gitmiş hemen o yaptığı katı aşağıya indirmiş. Ondan sonra gelmiş selâm Resûlullah *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz'e vermiş; o da *aleyküm selam* diye selamına mukabelede bulunmuş.

Bizim dinimizde böyle taşta toprağa, inşaata para yatırmak makbul değildir. Onun

için şimdi ihtiyaç bile varsa, yapılmış bir tane-sini alıver, kendin böyle başını derde sokma diye Hocamız öyle tavsiye ederdi. İnsana da başını sokacak bir ev lazım; yapılmış bir şey al da bu işin sıkıntısı ile uğraşma, derdi. Bunun altında yatan manayı parmak basarak ortaya çıkarmak gerekirse, biz buraya bu dünyayı mamur kılmaya değil ahireti kazanmaya geldik. Bu dünyada bize yetecek bir sade ev yeter. Gerisini, paramızı pulumuzu Allah'ın rızasını kazanmakta sarf etmemiz lazım.

Ama anlatamazsın; bu devirde ne kadınlara anlatırsın ne de cemaate anlatmak mümkün. Kadınlar evi biraz süssüz ziynetsiz gördüler mi, mobilyası yok şeyi yok; başlarlar ağlamaya, mecbur olursun. İşte perde şöyle, topuzları böyle olacak, fiyonkları, püskülleri, sırmaları böyle olacak, efendim duvara şöyle şey olarak bağlanacak; artık çeşit çeşit... Ne kadar para versen gider, yani bitmez.

Allah paramızı pulumuzu Allah'ın rızasına uygun bir şekilde kullanmak nasip etsin. Tabii bizim bazı sözlerimiz hoş gitmeyebilir, batabilir ama benim sözüm değil ki! Resûlullah *sal-lallahu aleyhi ve selem* Efendimiz'in sözlerini

de biz cemaate söyleriz, nasibi olan bundan hissesini alır, [kullanır]. Biz de, “Söyledik yâ Rabbi! deriz; “Bizden vebal gitti.” deriz. Artık vebal geride dinleyenlere kalır.

Diğer bir hadîs-i şerîf.

سُتْفَتْحُ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا فَإِذَا خَيْرْتُمْ الْمَنَازِلَ فِيهَا
فَعَلَيْكُمْ بِمَدِينَةٍ يُقَالُ لَهَا: دِمَشْقُ فَإِنَّهَا مَعْقِلُ
الْمُسْلِمِينَ مِنَ الْمَلَاحِمِ وَفُسْطَاطُهَا مِنْهَا بِأَرْضِ
يُقَالُ لَهَا: الْغُوطَةُ

*Se-tuftehu aleykümü'd-dünya fe-izâ huyyirtümü'l-menâzile fî-hâ fe-aleyküm bi-medinetin yukâlu lehâ dımaşk fe-innehâ ma'kilu'l-müslimîne mine'l-melâhim ve fustatuhâ minhâ bi-arzin yukâlu lehâ el-ğûta.*¹³

Se-tuftehu aleykümü'd-dünya. “Size dünya feth olunacak.” Yani dünyevî, maddî imkânlara sahip olacaksınız. *Fe-izâ huyyirtümü'l-menâzile fî-hâ fe-aleyküm bi-medinetin yukâlu lehâ dımaşk.* “Burada, bu dünya feth olunduğu, çeşitli çeşitli imkanlar elinize

¹³ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 4.

geçtiği zaman istediğiniz yerde oturma imkanına sahip olursanız Dımaşk denilen şehri seçin.”

Dımaşk denilen şehir, bizim Şam dediğimiz şehirdir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz orayı çok methetmiş. Orayı seçin, yani serbest oturma imkanınız olduğu zaman Dımaşk'a gidin, yerleşin.

Fe-innehâ ma'kilu'l-müslimîne mine'l-melâhim. “Çünkü bu belde müslümanların, kavgalardan-şeylerden uzak yeridir.” Yani emniyetli uygun yeridir, burası düğüm noktasıdır.

Ve fustatuhâ minhâ bi-arzin yukâlu lehâ el-Ğûta. “Ve bunun hudutları-surları el-Ğûta denilen yere kadardır.” *Ğûta* da onun bağlık bahçelik, böyle köşkler olan yakın sayfiye yerleriymiş.

Diğer hadîs-i şerîf.

سُتْفَتِحُ الْإِسْكَندَرِيَّةُ وَقَزْوِينُ عَلَى أُمَّتِي وَإِنَّهُمَا
بَابَانِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ مَنْ رَابَطَ فِيهِمَا أَوْ فِي لَيْلَةٍ
وَاحِدَةٍ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

*Se-tuftehu'l-iskenderiyyetü ve kazvînü alâ ümmetî ve innehumâ babâni min ebvâbi'l-cenneti men râbata fî-himâ ev fî ehadihimâ leyleten vâhideten harace min zünûbihî ke-yevmi veledethü ümmühû.*¹⁴

Se-tuftehu'l-İskenderiyyetü ve Kazvîn alâ ümmetî. Hep istikbale dair hadîs-i şerîfler zikrediliyor demiştim ya, böyle rast geldi, şimdi onları okuyoruz. “İskenderiye ve Kazvin şehirleri benim ümmetime fetholunacak, açılacak.” Yani oralarını benim ümmetim alacak.

İskenderiye Kahire'nin kuzeyinde, Akdeniz'in kenarında bir liman şehri. İskenderiye alınacak... O zaman daha Mısır başkalarının elinde. Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz Mısır'a mektup gönderdi. Mısır'da Mukavkıs adında bir hükümdar vardı. Ona mektup gönderdi ve dedi ki;

¹⁴ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 5.

f. Peygamberimizin (sav) Diğer Milletlere Mektupları

السَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى

es-Selâmü 'alâ meni't-tebe'al-hüdâ. “Allah’ın selâmı hidayete tâbî olanların üzerine olsun. Allah’ın Resûlü Muhammed’ten Mısır’ın hükümdarı, büyüğü, ulusu Mukavkıs’a.” Mektup böyle başlıyor. “Seni İslâm’a davet ederim, müslüman ol selamet bul, Allah sana ec-rini kat kat versin.” diye mektup yazmış. Mektubun sûreti-fotokopisi, müzelerde mahfuzdur.

Peygamber Efendimiz peygamberlik vazifesini hakkıyla yaptı. O kadar yaptı ki, o günün imkanlarıyla, söyleyeceklerini binlerce, yüz binlerce insana söyledi. Veda Hutbesine kadar her yerde, her fırsatta, gelen kabilelere, heyetlere hepsine İslamiyet’i tebliğ etti. Ondan sonra da kendisi Bizans, Habeş, İran imparatoruna; Bahreyn’e, Mısır’a, çeşitli yerlere haberciler gönderdi, mektuplar yazdı. Bu mektupların bir kısmı Resûlullah’ın imzasıyla bugün elimizdedir. “Ben Allah’ın hak elçisiyim, İslâm’a gelin.” diye hepsini İslâm’a davet etti.

Bu uzun, tatlı bir bahistir. Mesela, o zaman Bizans hükümdarı da Heraklius isminde bir kimseydi. Ona o mektup geldiği zaman neler oldu, bu uzun bir hikayedir.

Bizim Güneydoğu Anadolu’da Süryaniler vardır. Güneydoğu Anadolu’da hıristiyan bazı kavimler vardır. Hatta bunlar ticarete filan [başlamışlar.] Şimdi İstanbul piyasasında filan da büyük ilerlemeler kaydetmişler. Şeker piyasasında filan epey etkileri var. Ankara’da Süryanilerin ileri gelenlerinden biri gelmişti, o diyor ki;

“Sizin peygamberiniz biz süryanilere de mektup göndermişti, bizim arşivlerimizde mahfuzdur.”

O bir kitap yazmış. Kitabın arkasında da ondan bahsetmiş. Oraya da; bugünkü Güneydoğu Anadolu mıntıkası olan Urfa Mardin taraflarına da, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz mektup göndermiş de bunların arşivlerinde, hazinelerinde hâlâ saklı duruyormuş.

Peygamber Efendimiz; “İskenderiye fetholunacaktır.” diyor.

Demek ki o zaman İskenderiye, Mısır başkalarının elindeydi; “Orası fetholunacaktır ve Kazzin fetholunacaktır.” diyor.

Kazzin de İran’da bir mıntıkanın adı. Kazzin’den pek çok alim yetişmiş. “İran’daki o mıntıka da fetholunacaktır.”

Ve innehümâ babâni min ebvâbi’l-cenneti. “Bu ikisi cennetin iki kapısıdır.”

Men rabata fîhimâ. “Kim buralarda murâbıtlık yaparsa, hudut karakollarında Allah rızası için bekçilik yapar da bu savaşlarda yardımcı olursa, gaza ederse, oralarda karakol vazifesi yaparsa” *E fî ehadihimâ.* “Ya ikisinde birden veyahut sadece bir tanesinde yapsa da olur.” *Leyleten vâhideten.* “Bir gece bile yapsa olur.”

“Allah rızası için bir kez orada bekçilik yapsa.”

Harece min zünûbihî. “Günahlarından çıkar. Anasının onu doğurduğu günde pak tertemiz günahsız olduğu gibi günahlarından sıyrılır.”

Peygamber Efendimiz o zaman ashâb-ı kirâmı, ashabdan sonra gelecek kimseleri oralarda cihat yapmaya, oralarda çarpışmaya, oralarda bekçilik yapmaya, karakollarda kalelerde vazife görmeye böyle teşvik eylemiş.

Oraların da fetholunacağını önceden bildirmiş ve hakikaten de İskenderiye fetholunmuştur, Kazzin de fetholunmuştur.

سَتَفْتَحُونَ بَعْدِي مَدَائِنَ عِظَامًا وَتَتَّخِذُونَ
فِي أَسْوَاقِهَا مَجَالِسَ فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَرُدُّوا السَّلَامَ
وَعُضُّوا مِنْ أَبْصَارِكُمْ وَأَهْدُوا الْأَعْمَى وَأَعِينُوا
الْمَظْلُومَ

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte de yine buyuruyor ki;

“Benden sonra siz büyük şehirler fethedeceksiniz.”

Hakikaten Hz. Ömer zamanında fütuhât başladı. Orta Asya’ya, Afrika’ya yayıldı. Fütuhât Bizans’a ve Anadolu’nun bugünkü Doğu Anadolu mıntıkasına kadar geldi, Kafkasya’ya dayandı.

“Büyük şehirler alacaksınız.”

“O büyük şehirler sizin bu Mekke Medine gibi küçücük şehirlere benzemez.”

Tabi o zamanlar oralar küçük, bunlar büyük şehirler.

“Siz onların çarşı pazarında oturacaksınız, kalabalık meclisler kuracaksınız, yolun kenarlarına oturacaksınız.”

Ve izâ kâne zâlike. “Böyle bir durum olduğu zaman. Yolda, çarşıda oturmanın âdâbı vardır.”

Oturuyorsanız yapılacak işler neler; bak Peygamber Efendimiz burada bildiriyor.

“Öyle oturursanız.”

“Size birisi ‘es-selâmü aleyküm’ dediği zaman selamını iade ediniz, selama karşılık veriniz. Gözlerinize sahip olun, gözlerinizi kapatın.”

“Gözlerinize sahip olun!” ne demek?

“Çarşı pazar olduğu için kadın geçer, genç delikanlı geçer, çoluk çocuk geçer filan gözlerinizi gelip geçene dikip bakmayın, bakıp da

günaha girmeyin, gözlerinize sahip olun, gözlerinizi kapayın.”

“Kör kimse olursa yardım edin.”

“Gel, yol burada, bu tarafta.” diye kolundan tutun yardım edin.

“Ve mazluma yardım eyleyin.”

Orada, çarşı pazarda baktınız birisi dövülüyor, sövülüyor, aldatılıyor, kandırılıyor, dolandırılıyor neyse zulme uğruyor; o zaman yardım edin.

İşte bu çarşı pazarda oturmanın âdâbındandır.

Bir insan sandalyeyi çıkarıp dükkanın önünde oturdu mu bir yerde gelen geçenin selâmına karşılık verecek, gelen geçen kadın çocuk çoluk kimse bakmayacak, gözüne sahip olacak. Ama ihtiyaç sahibi biri geçerse onlara yardım edecek; mazlum olursa mazlumu koruyacak, kurtaracak.

سَتَكُونُ أُمْرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ عَرَفَ
بِرِيٍّ وَمَنْ أَنْكَرَ سَلِمَ وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ
قَالُوا: أَفَلَا نُنْقَاتِلُهُمْ؟ قَالَ: لَا مَا صَلَّوْا

“İleride başbuğlar, hükümdarlar, emirler olacak başınıza geçecek.”

Peygamber Efendimiz yine idareye ait şeylerden bahsediyor:

“Bu emirler bu başbuğlar.”

g. Hükümdarların İyilik ve Kötülük Halleri

“Bazen sizin hoşunuza giden şeyler yapacaklar; iyi şeyler salih ameller işleyecekler bazen de kötü işler, nahoş şeyler yapacaklar.”

“Bazen hoş iyi şeyler bazen nahoş şeyler yapacaklar.”

“Kim ma’ruf, iyi iş yaparsa o berî olur, azaba müstahak olmaz, cezadan kurtulur, ni-faktan kurtulur...”

O hükümdarlar, o başa geçen insanlar yalan yanlış şeyler yaptığı zaman siz emr-i

ma'rûf, nehy-i münker yaparsanız onların yanlış yaptığı şeyi söylerseniz hatalarını güzelce açıklarsanız o zaman nifaktan, yaltakçılıktan, dalkavukluktan berî olursunuz ve sâlim olursunuz. Gücünüz yetmediği takdirde içinizden inkar ederseniz o zaman bu da selamette olmanıza yeterli olur, cezadan kurtulmuş olursunuz.

“Ama kim onların iyi kötü yaptığı o nahoş şeylere gönül hoşluğu gösterirse memnun ve razı olursa.”

“Onlara, onların sözlerine uyarsa o zaman berî olmaz, kurtulmaz, selamette olmaz.”

Allahu Teâlâ hazretlerinin cezasına müstahak olur.

Kâlû efelâ nukâtilüküm? “Ashab-ı kirâm dediler ki: Onlarla çarpışmayalım mı, savaşmayalım mı?” *Kâle lâ mâ sallû.* “Hayır, o hükümdarlar namaz kıldıkları müddetçe çarpışmayın.” diye Peygamber Efendimiz buyurdu.¹⁵

Demek ki müslümanın adabındandır ki kötü bir şey gördüğü zaman *emr-i ma'ruf*

¹⁵ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 7.

nehy-i münker yapacak, çekinmeden, “Bu doğru değil, böyle yapmayın!” diye hakkı söyleyecek. Onu yapamazsa, içinden, “Yâ Rabbi! Ben bu işe razı değilim ama ne yapayım ses çıkartamıyorum! Adam zorba, zalim, başıma bir zarar gelir.” diyecek. İçten razı olmazsa ne âlâ! Fakat dalkavukluk yaparsa onlara tâbî olursa o zaman fena. Demek ki müslümanın âdaba, Müslümanlığın gereği, kötü bir şey gördüğü zaman *emr-i bi'l ma'ruf nehy-i ani'l-münker* yapmak, nasihat çekmek... Onu yapamazsa içinden buğz etmek, istememek. Ama dalkavukluk, müdâhane, baş eğmek, alkışlamak yok. Böyle yaparsa felaket...

سَتَكُونُ أُمْرَاءُ تُشْغَلُهُمْ أَشْيَاءُ يُؤَخِّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ
وَقْتِهَا فَاجْعَلُوا صَلَاتَكُمْ مَعَهُمْ تَطَوُّعًا

*Se-tekûnü ümerâü eşyâü yü'ahhirûne's-salâte an vaktihâ fec'alû salâteküm ma'ahüm tatavvu'an.*¹⁶

¹⁶ Gümüshânevî, *Râmûz*, 298, r. 8.

“İlerde hükümdarlar olacak. -Onlara *ümerâ*, emirler diyor, herhangi bir yerin başkanı- Onları pek çok şeyler meşgul edecek, edecek de namazları tehir edecekler.” Halbuki namazı vaktinde kılmak en hayırlı amel-lerden olarak bildirilmiştir. “Siz onlarla namaz kıldığınız zaman, onu nafîle namaz gibi kılın, ihtiyata riayet edin. O namaz ya olmuştur ya olmamıştır, onu bir kere daha kılın.” diye Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Sayfanın tamamlanması için iki hadîs-i şerîf daha kaldı, onları da okuyalım. İstikbale ait hadîs-i şerîfler böyle devam ediyor.

سَتَكُونُ لَوْلِدِ الْعَبَّاسِ رَايَةً مِّنْ تَبِعَهَا رَشَدًا وَمَنْ
خَلَفَهَا هَلَكًا وَلَنْ تَخْرُجَ مِنْ أَيْدِيهِمْ مَا أَقَامُوا الْحَقَّ

*Se-tekûnü li-veledi abbâse râyetün men tebi’ahâ raşede ve men halefehâ heleke ve len tahruce min eydîhim mâ ekâmü’l-hakka.*¹⁷

“Peygamber Efendimiz’in amcası Abbas’ın çocukları için bir bayrak olacak...” *Men tebi’ahâ raşede*. Yani onlar bir bayrak açacak.

¹⁷ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 9.

“Kim onlara tâbî olursa, doğru yolu bulmuştur. *Ve men halefehâ heleke.* “Onlara muhalefet eden helâk olacak, helak olmuştur.” *Ve len tahrucе min eydîhim mâ ekâmü’l-hakka.* “Hakkı tutup kaldırdıkları, hakka riayet ettikleri müddetçe bu bayrak onların elinden düşmeyecek.”

Bu hadîs-i şerîfte Peygamber *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz’in, taa kaç sene sonra Abbasilerin geleceğine dair [haberi verdiği] gösteriyor.

Sonuncu hadîs-i şerîf.

h. Kıyamete Yakın Fitnenin Çıkması

سَتَكُونُ فِتْنَةٌ يُفَارِقُ الرَّجُلُ فِيهَا أَخَاهُ وَأَبَاهُ تَطِيرُ
الْفِتْنَةُ فِي قُلُوبِ رِجَالٍ مِنْهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَتَّى
يُعَيَّرَ الرَّجُلُ فِيهَا بِبَلَائِهِ كَمَا تُعَيَّرُ الزَّانِيَةُ بِزِنَاهَا

Se-tekûnu fitnetün yüfâriku’r-racülü fî-hâ ehâhu ve ebâhu tetîru’l-fitnetü fî-kulûbi ricâlin minhüm ilâ yevmi’l-kıyâmeti hatta

*yu'ayyera'r-reculü fî-hâ bi-belâin kemâ
tü'ayyeru'z-zâniyetü bi-zinâhâ.*¹⁸

*Se-tekûnu fitnetün yüfâriku'r-racülü fî-
hâ ehâhu.* “Fitne çıkacak, adam o fitne esna-
sında kardeşini ve babasını terk edecek.” Öyle
fitneler, karışıklar olacak ki baba evlat birbi-
rinden, kardeş kardeşten ayrılacak.

*Tetîru'l-fitnetü fî-kulûbi ricâlin minhüm
ilâ yevmi'l-kıyâmeti.* “O fitne kıyamete kadar
o adamların kalplerinde uçuşacak.” *hatta
yu'ayyera'r-reculü fî-hâ bi-belâin kemâ
tü'ayyeru'z-zâniyetü bi-zinâhâ.* “Ve kişi bu
fitneler dolayısıyla zina işleyenin zinasından
ayıplanması gibi ayıplanacak.” Yani bu belanın
çokluğundan ve ona karşı sabırla tahammülün
azlığından dolayı ayıplanmaya maruz kalacak.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi bu fit-
nelerden, fesatlardan; kıyamet alametleri
olan kötü hallerden hıfzeyesin. Şeytanın, ka-
dınların, deccalın fitnesinden, âhir zamanın
fitnelerinden halâs eylesin, hıfz ü himaye ey-
lesin.

¹⁸ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 298, r. 10.

Bir insanın kıyameti öldüğü zaman kopmuş demektir. Ama işte bu büyük kıyamet alametlerini bilmek lazım. Belki insan onlara erer, ona göre nasıl hareket etmek lazım geldiğini dinî bilgisi olanlar bilirler de öteki insanlar bilmezler. Bugün kıyametin alâmetlerinin pek çoğu zâhir olmuştur. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve selem* Efendimiz'in kıyamet ahvaline dair söylediği sözlerin çoğu zâhir olmuştur. Çok korkulu olmak, tevbe etmek lazım. Hemen bugün yarın kıyamet kopacakmış gibi tevbe üzere insan hazırlıklı olarak fitnelerden imanını koruyacak, kendisini emniyete alacak şekilde yaşaması; dünyaya, dünyanın lezzetlerine, günahlarına dalmaması lazım.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize uyanıklık nasip etsin.

Fâtiha-yı Şerîfe mea'l-Besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29 Şevvâl 1401 / 30.08.1981

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.

